„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а у торњиком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф.
на по године . . . . . 7 „
на четврт године . . . . . 3 „ 50 н.
на један месец . . . . . 1 „ 20 н.
За Србију:
(у сребру.)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, а за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ„ у Нови Сад, у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви листа у месту могу се добити по 10 новчића у књижари браће М. Поповића.

БРОЈ 83. У НОВОМЕ САДУ, У УТОРАК 31. МАЈА (12. ЈУНА) 1877. ГОДИНА XII.

НОВИ САД 30. маја.

У „Винер Абендпосту“ имаде једно писмо из Петрограда, о којем само дотично уредништво неможе свој суд да изрече. То писмо између осталог гласи: „Они, који се надаше скором миру због присутности посланика у Петрограду, биће, да су се преварили. Може порта желити, да већ сада сврши рат и уступке учини, то ипак неби тај трули мир одговарао великим жртвама, које је Русија досад принела. Не само Русија, него читава Европа мора на дуже време створити и имати мира, а тај се може само тада постићи, кад се турско пашовање подпуно промене не само у балканским провинцијама, него и у грчким и по острвима. Русија није потегла мача зарад таште војне славе ил' освајања; њена је цел хуманитарна. Русија неводи рат само за Славене, него за све хришћане у Турској. Ако ће се да створи солидан мир, то се морају очувати интереси свих народа, и руска је политика подпуно с тиме споразумна, ако се у том смислу нужне промене учине. На том темељу удешава се споразум с лондонским кабинетом. Обмана је, да Русија хоће да присвоји дунавска ушћа. У овдашњим политичним круговима води се разговор о оном пројекту, за који се вели да је из Браћанове главе, и по којем би се основала независна, неутрална држава из Бугарске и Румуније.“ — Тако се из Петрограда пише, ал' се у овој монархији немогу да спријатеље с тако замашним превратом на истоку, који из тог писма провирује.

Турци као Турци, хоће пред пропаст своју за собом да оставе само проклетство и несрећу. Тако су сад и они на својој обали почели спуштати торпеде, неби ли и тиме како спречили прелазак руске војске преко Дунава. Ал' то спуштање торпеда чине они на свој начин, тако непредосторожно, да се по свршетку рата нећеју моћи наћи. Шта је Турцима стало до тог, ако се после њихове пропасти од тих торпеда неузмогне слободно пловити по Дунаву, ил' ако се грдне штете учине? Кад њих небуде, нека потоп дође на ђаурски свет! Русија је разаслала окружницу, којом обраћа пажњу европским кабинетима на ту ствар. Међу тим се и гроф Андраши, чувши за то турско газдовање, обратио пријатељски на турску владу, и казао јој, колико је опасна процедура турског спуштања торпеда. Видићемо, хоће ли то од какве помоћи бити!

ПИСМА О РАТУ.

IX.

(*Цар Александар у главноме стану.*) Цар Александар стигао је прексиноћ равно у 8 и по часова у Плојеште, где га дочекаше ђенерал Игњатијев, бивши заступник у Цариграду, Нелидов, десигновани губернатор Бугарске, кнез Черкаски, сви ђенерали и штабни официри, ађутант кнез Карла, шеф румунског ђенералног штаба, ђенерал Сланичеану, војени заступници аустријски, немачки и француски и бугарска депутација, коју је предводио бугарски владика. У пратњи царевој налазаше се велики кнез Николај, шеф ђенералног штаба, ђенерал Непокојчицки, велики кнез-наследник Александар, велики кнез Владимир, војвода Лајхтенбершки, пуковник Казенками, румунски министри Брећану и Коголничеану и читава војена и цивилна канцеларија царева.

Присутни поздравише цара са бескрајним усклицима, а нарочито важи ово за Бугаре, који цара поздравише са соли и лебом и са адресом. По улицама стајаше упарађена војска, кроз коју је цар пролазио к своме стану праћен од черкеске и козачке гарде. Јуче дошао је у Плојеште кнез Карло и конферисао је с царем од 12 до 1 сата. У 1 сат дефиловаше војска пред царевим станом. Бугарска депутација походила је међу тим ђенерала Игњатијева и кнеза Черкаског, који им се у име цара на срдачном дочеку топло захвалио. За 2 сата беше заказана посета царева и царевићева у стану бугарске легије. Кроз који дан вратиће цар кнезу Карлу посету у Букурешту. У исто се доба јавља, да је цар на свом путу у Влашкој и Молдавији чак до Браиле дочекан са највећим ентузијазмом како од војске своје, тако и од румунског народа и бугарске емиграције.

Ево то је сав извештај о доласку цареву у Плојеште, о доласку, који ће у историји света, а особито у историји Словенства крупним словима записан бити, као важан чин, којим се ступа коначном решењу тог великог светског питања.

Да, важан је ово чин, па за то треба овде мало да се зауставимо, а нарочито због тога, што се у последње доба проносише неке чудновате вести о миру, што ће га тобож цар са портом да закључи. Све ово што је до сада рађено, како у Влашкој тако и у Азији, само је приступ к рату, само је интродукција, но као што смо видели врло сретна интродукција, која је задоста показала јачину руске војске и њезину способност, која је расчистила политичку ситуацију, која нам је показала гњилост и изнемоглост Турске и која нам на послетку даје поглед у перспективу догађаја, који ће наступити и којима ће се остварити оно, што се одавна желило, а то је *ослобођење Словенства на балканском полуострву.*

Какав ли је почетак рата? Шта су плодови досадашњег рада у Румунији и Азији? Је су ли резултати овога предрата збиља знаменити или пак није ништа постигнуто са досадашњом акцијом?

На ова питања одговорити није тешко, јер нисмо принуђени упуштати се у разне комбинације о том и у нагађања, него ваља просто да се позовемо на факта, која нам ујемчавају сретан и успешан исход рата за ослобођење хришћанства.

Каква ли је била политичка ситуација при преласку руске војске преко Прута, а каква ли је данас. Тада се још говорило о коалицији европској против Русије, о рату руско-инглеском, а данас ено се званично опроврга коалиција европска тим фактом, што се у главноме стану руске војске и у свити царевој налазе војени повереници цара аустријског и немачког и маршала Мак-Махона. Тада се још говорило по новинама о томе, хоће ли Русија даље смети ратовати, хоће ли прећи Дунав, а данас већ само се говори о начину деобе турске царевине. То је што се тиче опште политичке ситуације, која је сада млого јаснија него што је била, јер се зна, шта ко хоће и на чију ће страну. А како ли је дејствовао улазак Руса у Влашку на балканске народе и државе и какве су последице имали успеси Руса у Азији и заузимање позиција њиових у Румунији по Турке?

Прелазак руске војске преко Прута учинио је те је румунски народ листом се изјавио за Русе. Румунско-руска ратна конвенција и проглас независности ове кнежевине и алијанција Румунске са Русијом само су последице преласка руске војске преко границе. Узмицање Турака, уништење најлепших и највећих лађа турских у Дунаву, неспособност турске флотиле, заузимање свију дунавских позиција и грдни успеси руске војске у Јерменској, освојење Бајазита и Ардахана, опсада Карса и напредовање на Ерзерум а и згодна ситуација политичка како према осталим државама, тако и према јавном мнењу узбудила је и остале народе на Балкану, узрујала је Грчку и изазвала је на борбу за ослобођење. Покрет у Бугарској, и акционо и коалиционо министарство у Атини даље су последице првих руских успеха у Влашкој и Азији.

А шта се међу тим дешавало у Цариграду?

Побуна за побуном, демонстрација софта и прогонства, забуна свуда куда год погледамо, опсадно стање у Цариграду, незадовољство војске с вођама, тужбе вође на војске — све су то знаци наступајуће самртне борбе, знаци очевидне пропасти Турске. Рат се још није ни почео, а Турска је већ изнемогла, већ се истрошила и изнурила, она се већ осећа као да је на крају рата, она је већ и абдиковала, јер недавно рече горди султан Абдул-Хамид, коме Шеих-ул-Ислам даде име „Гази“ т. ј. победиоца, да би се мирио са царем московским, кад би само могао и смео. А то све још на почетку рата, кад Руси још и не пређоше Дунав, кад још и не заузеше Ерзерум?!

А да како ће тек бити после преласка и пада Ерзерума, од куда пут води у Цариград. Није ли са падом Ерзерума змији глава погажена, не ће ли прелазак Руса преко Дунава бити знак за Грчку да се дигне, не ће ли народ у Бугарској поздравити цара као избавитеља, не ће ли Србија дићи оружје на свога крвнога душмана и не ће ли се отоманска царевина још једанпут пред смрт потрести из темеља?

На ове нас мисли подстиче долазак цара Александра у Плојеште.

Цар је пре шест недеља пошао из Петрограда да крене војску преко Прута. Цар Александар никада бадава не полази к војсци; његовим поласком скопчан је и важан чин. *На дан Константина и Јелене и опет је пошао цар из Петрограда к војсци; да ли за то, да се мири с Турцима?!*

Кад би он хтео да се мири, *би ли он онда и пошао из Петрограда*; би ли он повео са собом своју козачку гарду и војене заступнике трију велесила, би ли га на станици у Плојешту дочекао бугарски ешкадрон са бугарском и руском химном и били га поздравио бугарски владика на станици у *име бугарског народа као „оца“ и „цара-ослободитеља.“* Не, цар Александар пошао је из Петрограда да крене војску преко Дунава, а пошао је баш на дан Константина и Јелене.

Руски је цар врло побожан; руски цар држи и на предзнаке. Досадашњи предзнаци сви се испунише; остаје још један и најважнији, а то је, да и он буде среће цара Константина, коме се на небу указа пламенити крст са пламеним речима: „Сим побједиша.“

Да, цар Александар пошао је на пут из Петрограда на дан цара Константина и царице Јелене, да дигне крст, што га газише вековима свирепи Турци, да ослободи Словенство на Балкану, а не да се мири са диндушманином својим, са противником својим, са противником хришћанства и словенства, са непријатељем човечности, културе и цивилизације људске.

Са царевим доласком завршује се предрат и почиње се прави рат. *Прелазак руске војске преко Дунава од најзнаменитији је догађаја у овоме столећу, јер овим се преласком решава и словенско и културно питање и довршује се, што је француска револуција почетком овога столећа сретно започела.*

Преласком руске војске преко Дунава у присуству цара-ослободитеља отпочиње се тек крвави и одсудни рат; а отети барјаци са пропалих монитора турских, а „крст часни“ што се указа на бедемима Бајазита и на мунарама ардаханским, славна победа црногорских соколова на Мељате, — то су тек предзнаци сретног успеха хришћанског оружја, то је онај пламенити крст, што се и цару Александру, као некада Константину, указа на небу окружен пламеним речима: „Под овим ћеш знаком победити!“

У Бечу, 6 јуна. **Т. С. В.**

Са бојног поља.

(Из главног стана Александропољског кора руске кавкаске војске.) Стан код *Сајима* 1. маја: Један део александропољског кора заостао је у стану код *Курук-Даре.* Под управом инжињерског пуковника Булмеринга ту су саграђена пољска утврђења, јер је околица веома згодна за болницу, интендантуру, пошту и телеграфску штацију. Пошто сељаци радо доносише жита и брашна, то је овде подигнута и велика пекарница и зграда за сушење двопека (пексимита.) Корпусни штаб заостао је кратко време у Курук-Дари, да учини наредбе за грађење мостова ради преласка трена и опсадног парка, а главна колона кренула се друмом од Карса према Сајиму. Време беше лепо а војска добре воље. Кнез Чавчаваце (пре шеф западне дагестанске области), који је пре једног дана остао у Џамуслију, водио је и 28. априла авангарду са нередовном коваљеријом и закриљавао је пешадију и топништво, које се полагано напред кретало. Засебна колона под генерал-мајором *Шереметјевим* пошла је на Јајили и посела је то место. Корпусни штаб кренуо се преко села Великог Паргета у правцу према Ардсхакали, Јенги-Кеву и Сајиму. Ова три последња села леже на десној обали Карс-Чаја и налазе се на близу једно другоме. Близу села *Сајима* затекла је војска мост, што су га Турци оставили. Војска прође кроз неки кланац и приспе у село *Велики Паргет.* Командант саопшти турским становницима тога места, да он од њих захтева, да буду мирни у својим кућама, да донесу производе и марву у стан, за које ће им се платити. Један штабни официр утврди фуражну цену. За тим се отвори права трговина. После два сахата крене се војска на ново.

Како се непријатељ до сад није дао видити, то је војска била весела и безбрижна, и није баш тако тачно вршила своје дужности. Али енергична опомена учинила је, те се опет повратио пређашњи ред и пажња. Карс-Чај заостао је далеко на десно, а колона се поче пењети уз брдо. На брегу изнад Сајима подигнут је стан. Пешадија је тога дана прешла 25 врста, али како је ишла на округ, приближила се тврђави *Карсу* само за 5. врста. Из Карса дође у стан турски парламентер, који је задржан, по што се сумњало да је турски ухода. У Карс је послан засебни пуномоћник; а ту тешку дужност примио је на се потпоручик *Цветов.*

У Сајиму је ваљало чекати на повратак генерал-мајора *Чавчаваце,* који је са 27 ескадрона и сатнија нередовних дагестански коњаника и 16 топова рекогносковао друм северно од Карса.

Ноћу стигне трен. Стан је утврђен. Сутра дан 29. априла требао је према распореду бити одмор. Становници су лепо предусрели војску и многи су ступили у руску службу. Турски ускоци јавише, да се турска коваљерија са свим распрсла. Уходе донеше извештај, да турски кор у *Карсу* заједно са гарнизоном и резервом у *Ерзеруму* и *Олти* износи 68 батаљона пешадије, 30 ескадрона коњаника и 160 топова. Од тога се и пред *Карсом* надази 24 батаљона, 6 ескадрона и 18 топова, у *Ардахану* 10 батаљона, 2 еск. и 30 топова, у *Олти* 2 батаљона и у *Ерзеруму* 13., бат. 2 ескад, и 70 топова. У *шурмелском* санџаку, што га је војска заузела, заведена је одмах руска управа, и тај се срез зове сада званично „*Башб-урагалски ујезд*“. Управа је поверена *Шагубатову*, старијем помоћнику александропољског окружног начеоника. Коваљеријска дивизија под ђенералом Шереметјевим предузела је у исто доба важно рекогносковање Суботана и Каци-Валија преко Чикис-Кева, јужно од Карса. Целога дана није се ништа чуло за оба коваљеријска одељења. О тога се приметио општи неки немир.

Ђенерал *Хајман* препоручио је међу тим официрима, да воде дневнике о ратним догађајима. Сваки официр, који има ма какву команду, макар било то код тираљерских ланаца или код фуража, имаће да прибележи сваки моменат личне храбрости из њихове војске или у опште све што је од карактеристичкога значаја у рату. Извештаји ти подносиће се од времена до времена корпусном штабу на даљу употребу. Ђенерао Хајман хоће тиме да добије преглед свих ратних догађаја. Мисао ђенерала свуда је прихваћена. Око 3. сахата по подне дошао је артиљеријски парк од Курјук-Даре.

За тим су грузинска, тифлиска и мингрелска гренадирска пуковнија добиле из небуха налог, да са 10 топова и пет сатнија коњаника без икаква пртљага и торбе брзим маршевима иде напред према *Калиф-Оглу.* Ђенерао Лорис Меликов преузео је сам команду.

Команда над војском, што је остала у стану, предана је шефу пешадије активног кора ђенерал-лајтнанту *Хајману.* Мислило се да се непријатељ где у близини појавио. И доиста су извештачи јавили, да је веће одељење турско под командом самога мушира Муктар-паше изишло из Карса.

Поред команданта кора ђенерал-ађутанта Лорис-Меликова јахали су шеф штаба Г. М. *Духовски* лечник Ј. Ј. *Малинин* и пуковник ђенерал-штаба *Семенов.* Командант је често застајао, па је пуштао војску да поред њега пролази и пазио је лично да се одржава ред. Успут су остављане чете ради свезе са станом. Тек 1. маја у вече вратио се ђенерал Меликов са пешадијом натраг у стан.

На један дан пре тога стигле су вести о ђенерал-мајору кнезу *Чавчаваци.* Исти је са редком одважношћу у брдовитом крају овом преко Кањичева, Владикарса, Тикме, Сенебутића и Басаграна ишао према Ерзеруму, и покварио је свуда успут телеграфске жице. Први резултат тога рекогносковања било је прекидање телеграфске свезе између тврђаве Карса и Ерзерума, а други то, што је ушао страх у турску војску, јер се свуда повлачила, не смејући се упустути у бој с руском војском. Уједно се показало, да Турци имају веома мало коњаника. То се већ приметило и у српско-турском рату. Нестало је негдашње моћне коваљерије, а то је била главна сила Турској. Сад има турска војска једва толико коњаника, колико јој је нужно за рекогносковање и авангарду.

ДОПИСИ.

? — **Котор**, 22. маја. Чујемо да су Турци све силе употребили и војску покупили против јуначке Црне Горе, за унијети тајин у Никшиће, но заман, безуспјешне су све силе турских паша, јер су врло мало војске окупили, а то једва 20 хиљада мртве Турадије, који бајаги хоће да пријеђу гвоздени кланац Дугу и Крстац. Али ту их чека храбри војвода Петар Вукотић, са 20 батаљона црногорски витезова, који недаду унијети тајин Никшићу, макар се сва Дуга јуначкем крвљу окупала, због чега Турци незнају шта да раде. Говори се, да ће се ове недеље бомбардовати Никшић, који ће пасти у руке храбрих Црногораца.

У стању сам јавити да је на Цетињу „црвени крст“ већ почео примати болестнике у даниловској болници којих има 15 — а рањенике примаће на Данилов-граду и Грахову, ђе су већ уређени, да могу исти дан кад се рани Црногорац примити га и лијечити. Но осим тога има при биткама и летећи кор, гди су два лекара и две сестре, да одма рањеника на бојишту превију и у болницу отправе. Па овај рад одважила се добровољка, сестра А. Њемајевскаја и лекар Шербак, као чланови црвенога крста.

Стигла су на Цетиње и два артиљеријска руска капетана, Аполон Васиљевић Циклински и Николај Давидовић Геислер добровољци, који су посветили живот свој ослобођењу јужних Славена. Слава браћи руској.

Јуче је са Цетиња отправљено особље црвенога крста на Данилов-град са транспортом у пратњи неколико перјаника и генерала П. А. Рихтера.

Његушки батаљон, који је био послат кући за неколико дана да се одмори — данас се креће на бојно поље пут крваве Дуге.

—ds²— **У Златном Прагу** 6. јуна. Сигурно да се нико томе надао није, да ће адреса чешког клуба тако потрести васколико јавно мнење, да се о њој и једино о њој данас говори! Па ипак је тако. Само што је рањени лав громовитим гласом загрмео, а већ уђе страх у ултрамонтаниште, те у своме страху и гњеву отворише све каљаве изворе, из којих крпе најгнусније грђње и клеветање; називају Хусове славне потомке „велеиздајницима“; позивају и саму владу, да се најстрожије мере употребе, — и зајиста да могу још би и самим паклом загрозили, но ту задању оставише — непогрешимом оцу. Но чешки народ стрпељиво чека, слободним челом изгледа догађаје који се развијају, убеђен, да је ипак то снажна десница, која такови тешки ударац задати уме.

Клерикални лист „Чех“, — који и адресу чешку у лист прима, позивајући свештенство да држи молења за победу руског оружја, и светом оцу тамјан пали, — пожњео је презрење од целог народа. Хвастајући се адресом чешком на папу вели, да је подписана од по милиона грађана; а не вели, да је ту огромна већина школске дечице и старих побожних сестара, о чему се и сам морао уверити, кад стигоше оне силне изјаве, које најодлучније осуђују папиштанску политику — политику нечовечанску. — Таково католичко понашање и папина одлука да се у Ческој ради боље пропаганде још две епископије подигну, има већ своје посљедице, које ће временом све веће бити.

Кад још споменем, како „Словен. Листи“ расправљајући чланак „Православије и Чеси“ топло брани православије и набраја 5 услова, под којим би Чеси могли ступити у веру православну, — тад је и сувише јасна слика о положају томе.

Дан пред светковином, скупише се око 10 сахата у вече више стотина Чеха, међу којима највише ђака беше, на овдашњем брду жишковом, да и они своју почаст папи одаду. Направивши гломачу, поливши ју петролеумом — запалише је. Певајући словенске песме и клицајући: „живео“ ослободитељу угњетене браће, а „pereat“ противницима, дадоше пламену слику непогрешног оца и његову алокуцију к савојарским путницима, за тим невере ческе, листове „Чех“ и „Будивој“, да би у пламу са својим покровитељем заједно били, а после свршеног чина пођоше дома. Но међу тим беху алармирани ватрогасци пожара слутећи, а извештена полиција доцкан дође, но ипак шесторица беху уваћена. Истрага даље траје. — Тако очитова своје негодовање и презрење чешка омладина, та права узданица народна. — Сам дан свечаности прослави варош Праг достојним начином, јер једва човек могаше видети гдекоји барјак на црквама и манастирима. Није ли дакле јасно понашање, те на што о борцима жишкиним износити оно, што би њихово пасивно држање порицало? А да кад-кад гром као из ведра неба загрми — то непријатеља застраши па их дрека стане.

Накнадно јављам, да су сви листови овдашњи били најстрожије конфисковани, који адресу др. Ригера обнародоваше, на против бечке листове, који изводе из адресе донеше, не постиже такав удес. Треба ли томе узрок потражити? После конфискације зачу се глас, да је истрага против др. Ригера и његових другова поведена; по данашњи телеграм „П. Ф. П.“ већ то пориче и намесништво само конфискацију „због велеиздаје“ потврђује. — Дакле ипак . . .

Нова Градишка 21. маја. Почем ће се прослављати сутра овде педесетогодишњица папина, то је јуче овдашњи предстојник, г. Мнинарић, позвао к себи једног отменијег босанског бегунца, те му наредио, да прибави из околних села макар 50 душа босански бегунаца, мушки и женски, и да нареди да се лепо обуку и на ову светковину дођу, да по босанском обичају ухвате коло и у колу поиграју и запевају. Но почем је г. предстојник увидио да га овај Босанац послужити неће, то је г. предстојник јутрос наредио у оближња села на кнезове, да сваки из свог места поведе Босанце и Босанке на светковину. Но макар колко да се г. предстојник труди, уверен сам, да му Босанац неће доћи ни један, јер је по свем народу босанском, од најмањег до највећег, одјекнуо папин глас, којим проклиње православну Русију, што је тргла мач да ослободи рају испод варварске силе турске, а против благосиља оружје турско да православну Русију победи. За то као што рекох, Босанац неће драге воље ни један учествовати ван ако их сила натера.

Дакле ако и један Босанац буде на овој светковини, нека читалачки свет зна, да није драге воље ни један дошао, него су се суду морали повиновати.

⁂ **Илинци** 25. маја. Ово вам је мало сеоце у петроварадинској крајини, но у њему живи овејан Србин. Имаду своју лепу цркву па и школу. Да г. попу имаду већ се по себи разуме и знаде. Учитеља? Та ко још о томе несретнику бригу води! Са сокака, макар био и ћурчија и казанџија добар је: хајде буди учитељ.

Сад да речемо, како ти наши попови и тутори местимице по општинама „санцалуке“ граде, рукују и управљају. У Илинци је г. попо, у дослуху са туторовим кожухом, да се иконостас поправи за цену ни мање ни више од 1200 ф. Ово је кришом учињено, нити ко осим попине мантије и туторовог кожуха што о свему зна. Али враг не спава. Дочуо је г. Ракић, па дошао у Илинце те хоће да иконостас уз јамчевину за 900 ф. поправи. Јест, ал г. попа са тутором дадоше оном дванајстстотињаковићу капаре 50 ф. попише „алвалук“ е па куд сад? Где је цар. рескрипт? Где ли је из Карловаца надвор? Где ли је ред и закон? Зар на хиљаде г. попа са тутором да тржи? Без јефтинбе, хоћеш нећеш, г. попа са тутором прави са трећим „кшефт.“ — Тако се и школа, а макар је без г. учитеља, поправља. Кмет Ненадовић из привржености према православљу поправљење чини и ради са Чивутима; ваљда је уверен да су они Србима пријатељи? На против, он чини за то, што зна, да га Чивути издати неће, макар им рачунао 6 место 10 или 10 место 16. Тако видите то зло свуда хоће да се утушка. Јавићемо о овој ствари и административном одбору. Само ако не спава? — Видићемо!

НОВИ САД 31. маја. Сутра у среду 1. јуна представљаће се у нашем нар. позоришту гласовита шаљива игра **„Ај људи, што се не жените,“** која је за кратко време од неколико месеци прешла све немачке позорнице и до сад се више од две стотине пута представљала које у Бечу, које у Берлину, које по другим дворским позориштима. То је уједно и последња представа наше позоришне дружине пре поласка њеног на пут.

НОВИЈЕ.

— Из *Цариграда* јављају, да Руси у Азији непрестано напредују. — Муктар се приближује Ерзеруму, где ће се бити одсудна битка.

„Пол. Кор.“ пишу из Петрограда, да су гласови они неистинити, који кажу, да се воде преговори о демаркационој линији и о утаначењу мира. Демаркацијона линија неслаже се с руском политиком, која је несебична и која заступа европске интересе. Преговарати о миру с Енглеском нема цели, јер Русија засад само с Турском ратује и с тога непотребује туђег посредовања. Цар није одпутовао к војсци, да олакша склапање мира, него да је одушеви за предстојећу борбу. *О миру ће се тек онда говорити, кад буде окупација Бугарске свршен чин.* Неможе бити говора о томе, да се пусти европски конгрес, да по свршетку рата опредељује судбину хришћанских провинција у Турској.

— Из *Атине* јављају: Ступање Крићанина, пуковника Зимбракакија као ратног министра у коалициони кабинет сматра се као сигуран знак, да *ће Грчка на скоро ступити у акцију против Турске.*

ПОЗИВ

на главно свештенство и на све човекољубе.

У човечијем животу има више пута таквих моралних обвеза, тако светих дужности, које неиспунити, било би огрешити се о Бога, немоћи оправдати се пред неумитним судијом — својом савести, и био би прави атентат на човекољубље. У подобном положају, у сличној моралној обвезаности осећам се ја подписани прама породици једног за живота у млогом обзиру врлог мужа, а сада упокојеног свештеника Петра Радосављевића бившег пароха Ривичког, који је не давно на сушици још доста млад умро, оставивши из себе уз дуг учињени са дугог тешког боловања свога и уз врло мали иметак удовицу своју са осморо нејаке дечице. Ово нетреба бољег коментара, па да се посве кукавно и бедно стање ове осиротеле многобројне породице увиди. А какво је бедно то си само најживље уображење може од чести представити и најближа околина га сажаљењем гледа. Зато је овај апел на дарежљивост целог частног свештенства и свију човекољуба; а зато од мене, јер сам јапри болној постељи, која се видила бити и самртном, с' чашћу својом покојнику обећао, да ћу се у случају смрти његове заузети за његове сироте, те потражити лека и помоћи у браће свештеника и свију људи од милостива срца. И хвала буди доброти следеће господе и браће свештеника и успјео сам већ у неколико, јер сам о Ускрсу предао у руке частне удовице 21 ф. које дароваше г.г. Стефан Николајевић парох Јазачки 10 ф., Стеван Анђелић парох митровачки 5 ф. један човекољубмирјанин 1 ф. и од моје стране 5 ф. — Па сад дела и ви господо и браћо свештеници, проповедиоци љубави ближњега и Христ. милосрђа! дела сва остала господо и браћо! притеците у помоћ овој пострадалој породици по могућству ма и са мањим даром, чините љубав на делу у смислу најсветије науке божанственог нам учитеља, творите дела милости тјелесне, особито се тако обраћам на вас, г.г. и браћо свештеници, помислите да су те јадне сироте дечице вашег доскора свештеног брата и друга, те тко има дјецу нека се сети своје деце и замисли их у подобном грозном стању, и нека удјели, а тко своје дјечице нема, нека помисли на христијанску дужност и на братску узајамност па нека и он удјели. Тако ће се само у неколико утјешити ове сироте, тако ће се сузе њиове жалости претворити у сузе благодарности. Неускратите пак своје помоћи, јер вас са плачем моле осморо гладне, голе и босе дјечице и кукавица им пребрижна мајка, неизговарајте се пред својом савести са тобожњом бојазни као разлогом, јер знате нашу пословицу која вели: „Зрно до зрна (буде) погача, камен до камена палача“, и напослетку помислите, да су то од једног ваљаног и опште карактерног Србина рођена Српчад, те као такова узданица народна. Себи пак и о себи велим: Dixi et salvavi animam meam“, јер се овим одужих својој моралној обвези пренашајући издашнију бригу око ових сирота па народ, наима на частно свештенство.

Прилози имали би се послати на мене преко поште румске, или на господаре Нецу Симоновића трговца у Иригу, гди има и пошта сврху којих прилога би ми у своје време тачан рачун преко општеуваженог листа „Заставе“ са дозволом велецењеног уредништва издали.

У Павловци 21. маја 1877. УРОШ ЂУРИЋ, свештеник.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Свима пријатељима и познаницима, а особито гг. свештеницима, као и овомеснтом збору учитељском, који при погребу мог незаборављеног родитеља Лазара Клаваговића својим присуством последњу почаст указаше, овим јавно најусрднију захвалност изричем.

У Иригу 26. маја 1877.

Живко Клаваговић
учитељ.

КЊИЖЕВНА ВЕСТ.

РАТНЕ СЛИКЕ.

„Српска Зора“ доносиће у свакој свесци по неколико ратних слика уз ваљане описе војних операција и битака.

Пре свега на реду су ове слике:

Велики кнез Михаило Николајевић, врховни заповедник кавкаске војске; Подгорица у Црној Гори; руска артиљеријска гарда; туркестанска инфантерија; Михаило Гавриловић Лорис-Меликов, заповедник војске у Јерменској (освајач Ардахана); ђенерал Непокојчицки, шеф ђенерал-штаба јужне руске војске; град Бајазид у Кавказу (који је први Русима у руке пао); тврђава Карс; град Рушчук на Дунаву; град Видин; ђенерал Тотлебен, шеф инжињера; престолонаследник велики кнез Александар Александровић; Никшић и Спуж (са црногорског бојишта) и т. д.

„Српска Зора“ доносиће дакле слике са бојишта према догађајима уз кратку и прегледну ратну кронику.

За то се читалачки свет најучтивије позива, да се у што већем броју на лист претплаћује.

Цена је листу на четврт године 1 ф. 50 н.

Наручбине се извршују тачно и брзо.

Претплату примају све српске књижаре.

6. свеска (за јуни) изаће 1. јуна п. н. и донеће осим неколико ратних слика (велики кнез Михаило; Подгорица; руска артиљерија; туркестанска руска војска) и

нову православну цркву у Дубровнику
и
таковски крст и колајну за храброст

У Бечу. АДМИНИСТРАЦИЈА
„СРПСКЕ ЗОРЕ“
Wien, VII. Burggasse 24.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

Недељни извештај са недељне пијаце сан Маркса у Бечу од Кеглића и Деметровића.

Понедељак 23. маја пијаца за рогату марву.

Ово дана била је пијаца са 4756 комада марве заступљена, и то са 2064 ком. мађарске, 1876 ком. галицијанске и 816 ком. немачке сорте. При овако великом броју није се могла цена ни у колико поправити и ако су готово 1000 комада са извоз купљени. Плаћало се за мађарске волове 52—56 ф, најбоље до 57 ф. за галицијанске 52—56 ф. а за немачке за извоз 56—66 ф. и до 70 ф. За краве и бикове такође за извоз 52—59 ф. а за бикове 45—48 ф. по метричкој центи продато је све до парчета.

Уторак 24. маја пијаца за свиње. Дотерано је свега 3509 комада, и то 907 лаки, 1489 средње тежине и 1123 комади тежки свиња, па почем је маст и сланина појефтинила, то су и свињи једно на друго по 2—4 н. јефтиније по килограму продавани. Плаћало се за лаке свиње 35—44 н. за средње 40—46 н. а за тешке 46—49 н. по килограму. Пијаца у опште узевши била средња, а остало је од прилике 300 комада непродато.

Четвртак 26. маја пијаца за мешовиту марву. На данашњој пијаци било је свега 2952 телета, 145 заклани и 1198 живи свиња, 525 ком. јагњаца и 4430 оваца. Цена је била (осим свиња) у опште мало боља, за живу телад плаћало се 35—52 н. за заклану 40—56 н. за заклане свиње 48 до 56 н. а за живе 38—40 н по килограму. Овци су у већем броју од страни трговаца за извоз по 45—54 н. по килограму или 16—30½ ф. по пару купљени, а продати су за местну потребу по 38—42 н. по килограму. Свиња остало је од прилике до 300 непродато.

Прво ц. к. повл. паробродско друштво.

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИ ПАРОБРОДА.

из Новог Сада од 10. марта 1877. почињући.

У Земун: уторником и петком после 7 сати у јутро.

У Земун и Оршаву: средом и суботом у 5 сати по подне.

У Пешту: понедељником, средом, и петком суботом после пола 11 сати пре подне.

Нови Сад 10. марта 1877

ОТПРАВНИШТВО.

СРПСКО НАР. ПОЗОРИШТЕ.

(ред позоришних представа.)

У среду 1. јуна пре поласка позоришне дружине на пут **последња представа а први пут „Ај људи што се не жените!“** Шаљива игра у 4 чина од Јулија Розена за српску позорницу прерадио А. Јовановић Муша. Г. С. Максимовићка, С. Рајковић и Рајковићка као гости.

Курз бечке берзе 30. маја (11. јуна.)

5% металици	61.—
5% народног зајма	67.35
Државни зајам од 1860 г.	110.75
Акције банчине	778—
Кредитне акције	142.30
Лондон	125.40
Угарске разтеретнице	73.25
Темишварске разтеретнице	72.30
Ердељске разтеретнице	71.75
Хрватско-славонске разтеретнице	—.—
Сребро	111.25
Ц. кр. дукати	5.98
Наполеондори	10.05
Немачке марке	61.65

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Ради попуњења упражњене једне парохије у Карлову расписује се овим стечај.

Просителји имају своје нужним сведочбама снабдевене молбенице за 4 недеље, рачунајући од дана првог увршћења стечаја овог, потписаној конзисторији поднети.

Уједно се још примећује, да ће удова пароховица у смислу закона до 22. априла 1878. год. половину свију прихода од ове парохије уживати.

Из седнице конз. у Темишвару 3. маја 1877.

2—3 ЕПАРХ. КОНЗИСТОРИЈА.

РАСПРОДАЈА.

Дајем на знање п. публици да својевољно распродајем моју нову галантеријску радњу у главној улици у кући бр. 228. и може се добити добар еспап испод фабричке цене, уједно распродајем и намештај (рафове) исту радњу вољан сам и у целини продати под врло повољним условима.

У Земуну 26. маја 1877.

1—3 **Павле А. Николић.**

ДОБРИХ ЦИГАЉА

СА ЦИГЉАНЕ

БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА

У НОВОМ САДУ.

може се добити **по најумеренијој цени,**
и то:

I. класа	(изпенцера) . .	16 фр.
I. класа	(бираних цигаља)	18 фр.
II. класа	. . . . .	14 фр.
III. класа	. . . . .	10 фр.

На цигљи сваке од ове три класе заштеди се на свако сто комада по 18 комада; јер су цигље ове за пуних 18 до 20 процената веће, него ма које друге овдашње ил из околине.

Исто тако имамо **велики избор цигаља:**

клинкера; патос □ већих; **патос** □ мањих; **патос** (шестоуголних) већих; **патос** (шестоугол.) мањих;

цигаља за стреје (госимс-цигаља); **тротоар-цигаља** већих и мањих;

Све ове наведене модне цигље јесу само најбољега квалитета.

Мустре ове робе може сваки видети и уверити се о ваљаности исте у трговини БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА, **„код црвене руже,“** где ће купци добити и упутнице на цигљану. 2—5

У Новом Саду, јунија 1877.

Браћа М. Поповићи.

ЗАТИРАЧ СТЕНИЦА.

Мој припознати, што одмах умртви,

ПРАШАК ЗА ИНСЕКТЕ,

(БУБЕ и т. д.)

и патентовани, без отрова

АНТИПУТРИН

утамањује не само **стенице, швабе, мољце, буве, мраве** и **муве,** него уништава са свим и **јаја** и **замете** им.

Хоћете-л доиста на миру да спавате?
то онда поспите своје постеље, собе, кујне, овим мојим за инсекте прашком.

Хоћете-л заиста новац да заштедите?
онда поспите своју робу кирпнерску, материје, хаљине, ћилиме и намештај собни опробаним као најбољим Антипутрином,

У елегантним од лима кутијама, са додатом марком заштитницом по нов. 30, 80, фр. 1·50.
Патент-посипач, ком. 25 н. За прашак шприцаљка 50 н.
Препродавци и ко узме 25 кутија, добиће рабата.

Просто спакован, кило фр. 2·50. Ко узме више од 2 кила добиће сила јефтиније.
Из провинција наручбине дописницом-картом и да се наплати кад приму (per Nachname).

Једино прави може се добити у главном **стоваришту**

Јакова Дајча мл. у Бечу II. Шелерхоф.
(Jakob Deutsch jr. Wien, II. Schöllerhof.)

Господа препродавци по провинцији позивају се — ако су ради имати прашак за инсекте што сасвим убија — да наруџбине своје поруче мени за времена, како бих могао фирме им додати у својим огласима

Одговорни уредник др. Милан Ђорђевић. Издавалац „Задруга за срп. нар. штампарију.“ Српска народна задружна штампарија.